

Gdynia, 24. 11. 2023

prof. dr hab. Anna Galikowska-Gajewska
dziedzina: sztuki
dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne
Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku

Recenzja pracy mgr Izadory Weiss pt. *Komponenty gatunku teatru tańca na podstawie spektaklu Antygona do muzyki Jana Sebastiana Bacha, Krzysztofa Pendereckiego i Hildur Ingveldar Gudnadóttir*

ZLECENIODAWCA RECENZJI DOKTORSKIEJ

Rada Dyscypliny Artystycznej Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie. Zlecenie podjęte na podstawie nowej ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.).

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska mgr Izadory Weiss pt. *Komponenty gatunku teatru tańca na podstawie spektaklu Antygona do muzyki Jana Sebastiana Bacha, Krzysztofa Pendereckiego i Hildur Ingveldar Gudnadóttir* składa się z dzieła artystycznego i jego opisu. Dziełem jest 40 minutowy spektakl *Antygona*, którego premiera odbyła się 22.05.2023 roku na Scenie Kameralnej Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie, w wykonaniu studentów 3 roku specjalności Taniec współczesny na Wydziale Tańca Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina. Mgr Isadora Weiss jest autorką choreografii, scenografii, kostiumów, światła, jak również libretta – opartego na dramacie Sofoklesa o tym samym tytule. Praca doktorska, jak pisze doktorantka we Wstępie, wyrasta z jej trzydziestoletniego doświadczenia zawodowego -twórcy sześćdziesięciu choreografii, z czego połowa to autorskie spektakle w gatunku teatru tańca. Imponujący dorobek doktorantki, potwierdzony polskimi i zagranicznymi recenzjami

autorskich spektakli (zamieszczonych w Aneksie opisu dzieła artystycznego), w opinii recenzenta mógłby stanowić dokumentację do kolejnego stopnia awansu – habilitacji. Praca doktorska świadczy o głębokim wniknięciu doktorantki w istotę analizowanego problemu, zarówno w warstwie artystycznej, jak i teoretycznej. Kreatywna i dojrzała postawa artystyczna z jednej strony, która jawi się w indywidualnym i rozpoznawalnym języku wypowiedzi scenicznej oraz umiejętność współpracy z innymi – osobami zaangażowanymi w proces tworzenia spektaklu, świadczą o wielkim profesjonalizmie doktorantki, którego rezultatem jest niniejsza praca doktorska.

DZIEŁO ARTYSTYCZNE

Dzieło artystyczne od samego początku poraża emocjonalnością wypowiedzi młodych tancerzy, bardzo wyrazistych w swoim przekazie, zarówno w warstwie tanecznej, jak i w zakresie umiejętności aktorskich. Autorka spektaklu sięgnęła do antycznego dramatu Sofoklesa – *Antygony*, której tekst odnosi się do ciągle aktualnych kwestii – wyborów moralnych postaw i wzorów postępowania. Problematyka ta stała się dla Izadory Weiss swoistym laboratorium, w którym zachodzi proces transponowania wybranych treści literackiego dzieła - bardzo skomplikowanych relacji pomiędzy piątką bohaterów dramatu, wyrażonych niesamowitą ekspresją tancerzy. Choreografia spektaklu zbudowana została na dwóch głównych filarach: librecie oraz wszechobecnej muzyce, o roli której tak pięknie pisze doktorantka: *Muzyka dopełnia bądź kreuje ostateczny wydzźwięk danego dzieła (...) Dla mnie muzyka jest jednym z najważniejszych komponentów w teatrze tańca (...)*¹. Starannie dobrane do spektaklu utwory trzech kompozytorów: Jana Sebastiana Bacha, Krzysztofa Pendereckiego oraz Hildur Ingvaldar Gudnadóttir stają się przestrzenią artystycznej wypowiedzi doktorantki, kreują akcję sceniczną, (...) *doskonale podkreślają styl i charakter dramatu, ale przede wszystkim eksponują ducha i osobowość poszczególnych postaci*².

Muzyka Jana Sebastiana Bacha: *Sarabanda* – cz. III *Partity skrzypcowej* op. 2, d-moll; *Largo* – cz. III z *Sonaty skrzypcowej* op. 3, c-moll oraz *Gigue* – cz. IV z *Partity skrzypcowej* op. 3, E-dur, stanowi umocowanie dla scenicznej wypowiedzi Antygony i jej siostry Ismeny

---

¹ Dysertacja doktorska, s. 21.

² Ibidem, s. 42.

(każda z nich wykonuje do jednego z wyżej wymienionych utworów sceniczne solo, jak również jeden wspólny duet).

Utwory z filmu *Women talking* - Ingvaldar Gudnadóttir są muzycznym portretem Tejrezjasza i doskonale oddają charakter solowych tańców wróżbity (*Teeth, Jumping, Pros and Cons, Doomsday*). W kolejnych utworach tej islandzkiej współczesnej kompozytorki Tejrezjasz wchodzi w interakcję z pozostałymi bohaterami dramatu.

Muzyka Maestro – Krzysztofa Pendereckiego wybrzmiewa w punktach zwrotnych *Antygony*, podkreślając skomplikowane relacje i przeżycia uczestników spektaklu. Wybrane przez doktorantkę utwory to: I cz. *Trzech utworów w dawnym stylu* w wersji kameralnej, cz. II – *Serenada ze Suity na wiolonczelę* w wersji kameralnej na kwartet smyczkowy, *Ciaconne* z *Polish Requiem* w wersji kameralnej na skrzypce i altówkę. Kolejny utwór - *Cadenza* na skrzypce solo – staje się doskonałą muzyczną przestrzenią do ukazania aktu zabójstwa *Antygony* i rozpaczysy Ismeny po śmierci siostry. Ostatnie dźwięki *Cadenzy* oraz następująca po nich znacząca cisza, kończą doktorskie dzieło artystyczne Izabeli Weiss, złożone z 12 scen.

Choreografia doktorantki zaplanowana została z niesamowitą dbałością zarówno w kontekście: różnorodnej obsady wykonawczej na scenie (taneczne sola, duety, tercety, kwintety tancerzy), zaproponowanych rozwiązań przestrzenno-ruchowych, przebogatej stylistyki ruchu, niezwykle wyrazistej ekspresji ruchu tancerzy i kreowania ich umiejętności w zakresie gry aktorskiej. Skromna, ale jakże wymowna scenografia w postaci dywanu z płatków róż, dyskretne oświetlenie oraz autorskie kostiumy, stanowią doskonale dopełnienie autorskiego spektaklu Izadory Weiss, który jest wyrazem jej niezwyklej wrażliwości na muzykę, nierozzerwalnie złączoną z ruchem, gestem, tańcem i emocjami. Umiejętność ta czy może dar?... stanowią dominantę podejmowanych przez doktorantkę działań twórczych, której rezultatem jest również *Antygona*.

OPIS DZIEŁA

Opis dzieła artystycznego składa się z trzech rozdziałów, zakończenia, bibliografii, spisu zdjęć i aneksu, w którym zamieszczone zostały polskie i zagraniczne recenzje spektakli Izadory Weiss. Praca pisemna liczy 164 strony, z czego dużą jej przestrzeń zajmuje 37 zdjęć.

W pierwszym rozdziale doktorantka sygnalizuje tylko zagadnienia związane z teatrem tańca i jego komponentami: czym jest teatr tańca jako gatunek, jaka jest rola choreografa

i tancerzy, autorka odnosi się również do warstwy dramaturgicznej – libretta – idei, wskazuje na niezwykle ważną i doniosłą rolę muzyki w kreowaniu choreografii, pisze o scenografii i kostiumach oraz światłach, jako istotnych elementach teatru tańca. W odczuciu recenzenta te interesujące zagadnienia, kluczowe dla dysertacji, mogłyby zostać przedstawione w nieco szerszym kontekście, z wykorzystaniem bogatszej bibliografii.

Kolejny rozdział to rozważania dotyczące szeroko rozumianej problematyki teatru tańca w Polsce, jak instytucji kultury, które doktorantka odnosi do swojego osobistego doświadczenia, zwłaszcza tego, związanego z prowadzeniem przez 8 lat Bałtyckiego Teatru Tańca, przekształconego później w Biały Teatr Tańca z siedzibą w Warszawie. W tej części dysertacji niezwykle ciekawy okazał się wątek dotyczący Nederlands Dance Theater w Hadze, wielkiej fascynacji Izadory Weiss – zespołu – instytucji, w którym doktorantka odbyła wiele swoich artystycznych staży.

Rozdział trzeci – ten najbardziej obszerny, jest opisem spektaklu *Antygona*, w którym autorka prezentuje wszystkie komponenty swojego autorskiego dzieła, z niezwykle precyzją dokonując opisu 12 scen. To właśnie ten fragment dysertacji zawiera dokumentację fotograficzną *Antygony* - czarno-białe zdjęcia poszczególnych scen spektaklu oraz zdjęcia w kolorze – przedstawiające zaprojektowane przez autorkę kostiumy. Fotografie wzbogacają pracę i stanowią jej dodatkowy atut. Doktorantka udowodniła w pracy, że przygotowane przez nią dzieło artystyczne jest gatunkiem teatru tańca, który eksploruje od wielu lat, któremu się poświęciła.

Pracę uważam za merytoryczną i interesującą, jednak nie pozbawioną wielu błędów: interpunkcyjnych (brak przecinków przed wyrazem - który), technicznych (sieroty na końcu wierszy, rozdział 2 nie posiada żadnych podrozdziałów, a powinien mieć chociażby 2). Dla większej przejrzystości dysertacji można było zamieścić spis utworów i ich wykonawców (choć doktorantka pisze o tym na bieżących stronach pracy). Zasygnalizowane przez mnie uwagi nie wpływają na merytoryczną ocenę pracy.

Omówiona powyżej dysertacja jest dowodem szerokiego zrozumienia tematu, ugruntowanej wiedzy teoretycznej oraz twórczego zmysłu autorki, która została (...) *umieszczona w przewodniku wydawnictwa Routledge Key Guides w 2021 roku na liście pięćdziesięciu choreografów współczesnych na świecie, którzy mają wpływ na rozwój tańca współczesnego*³.

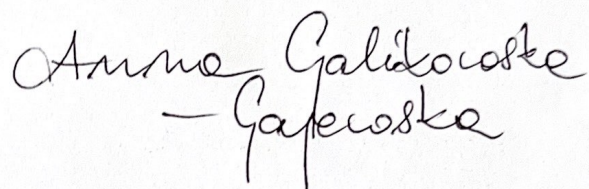
---

³ Dysertacja doktorska, s. 4.

KONKLUZJA

Praca doktorska pani mgr Izadory Weiss jest świadectwem świadomego zaangażowania w kształt polskiej kultury muzycznej i tanecznej oraz poważnym wkładem w dalszy jej rozwój. Stwierdzam, że doktorantka w swojej pracy zaprezentowała rzetelną wiedzę, zawodową kompetencję oraz wykazała się umiejętnością prowadzenia samodzielnej i kreatywnej działalności artystycznej

Stwierdzam, że praca doktorska mgr Izadory Weiss spełnia wymagania art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) i wnioskuję o jej przyjęcie.

Handwritten signature of Anna Galikowska-Gajewska in black ink, written in a cursive style.

prof. dr hab. Anna Galikowska-Gajewska